

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедри спеціального фортепіано № 1 та № 2

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОПП «Музичне мистецтво»
бакалаврського рівня вищої освіти,
доцент Я. Олексів
25 червня 2021 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

Т. МІЛОДАН
25 червня 2021 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор
М. КУШНІР
25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Профілізація	Фортепіано
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.1.1)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1-2 семестри
Факультет	Фортепіано, джазу та популярної музики
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання гри на фортепіано» для профілізації «Фортепіано» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

СТАНЬКО Оксана Романівна – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри спеціального фортепіано № 2 ЛНМА імені М.В.Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціального фортепіано № 1 від 18 червня 2021 р. , протокол № 5 та кафедри спеціального фортепіано № 2 від 19 червня 2021 р. , протокол № 5

1.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинених музикантів-педагогів, які професійно володіють методикою навчання гри на фортепіано.

Основними завданнями дисципліни є навчання студентів мистецтву викладання фортепіано, знання педагогічного репертуару та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.** Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.** Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.** Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.** Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК3.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

- СК4.** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6.** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8.** Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК9.** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.** Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.** Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.** Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК15.** Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК16.** Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК17.** Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

- РН2.** Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
- РН3.** Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
- РН4.** Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- РН5.** Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- РН6.** Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
- РН7.** Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
- РН10.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- РН11.** Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

PH12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

PH13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

PH14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами													
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс								
						Всього	у тому числі:			Семестри													
	лекційні	індивідуальні	практичні		1		2	3	4	5	6	7	8										
	Кількість тижнів в семестрі																						
	15	15	15		15	15	15	15	15														
Методика викладання гри	2	1		6	180	60	60			120	2	2											

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					Лекційні	Індивідуальні		Практичні
I		6	180	60	60			120
	1	3	90	30	30			60
	2	3	90	30	30			60

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (I – II семестри)

I семестр

№ з/п	<i>Назва теми</i>	<i>Аудиторні години</i>	<i>Самостійна робота</i>
1	Зміст, мета та завдання курсу музичної педагогіки і методики навчання гри на фортепіано.	2	3
2	Базові поняття музичної педагогіки та методики навчання гри на фортепіано.	2	3
3	Фортепіанна педагогіка в історичному дискурсі.	2	4
4	Музичні здібності: діагностика та засоби розвитку.	2	4
5	Розвиток особистості майбутнього піаніста-педагога як умова становлення його професіоналізму.	2	3
6	Доклавіатурний етап.	2	4
7	Клавіатурний етап. Організація ігрового апарату.	2	4
8	Засвоєння нотної грамоти.	2	3
9	Робота над музичним твором. Етапи роботи над твором.	2	4
10	Артикуляція і її значення при роботі над музичним твором.	4	7
11	Педалізація.	4	8
12	Важливість аплікатури	2	4
13	Робота над звуком. Різні прийоми звуковидобування	2	4
<i>Підготовка до підсумкового контролю (залік)</i>			5
Разом		30	60

II семестр

№ з/п	<i>Назва теми</i>	<i>Аудиторні години</i>	<i>Самостійна робота</i>
1	Поліфонічні твори.	6	8
2	Твори великих форм. Сонати.	4	6
3	Твори великих форм. Варіаційні цикли.	4	8
4	Твори малих та середніх форм.	4	6
5	Робота над етюдами. Технічний розвиток учня.	4	7
6	Важливість розуміння учнем стильових особливостей виконуваного твору.	2	6
7	Методи розвитку читання з листа.	2	6
8	Психологічні передумови успішного концертного виступу. Режим і гігієна роботи піаніста.	2	4
9	Роль естрадних виступів в процесі навчання музикантів-виконавців.	2	4
<i>Підготовка до підсумкового контролю (екзамен)</i>			5
Разом		30	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

Форма контролю	Кількість балів
I семестр	
2 опитування (тематичний контроль знань)	0-25 балів * 2= 0-50
диференційований залік	0-50 балів
II семестр	
ілюстрування нотних прикладів	0-15 балів
1 опитування (тематичний контроль знань)	0-25 балів
екзамен	0-60 балів
всього	0-100 балів

Знання студентів оцінюються за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Критерії оцінювання

A – оцінку «відмінно» (90-100 балів) виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вільне опанування практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу; виявлення здібностей творчо оперувати здобутими знаннями.

B – оцінку «добре» (82-89 балів) виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, та освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

C – оцінку «добре» (74-81 балів) виставляють за достатні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності; за освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

D – оцінку «задовільно» (64-73 балів) виставляються за посередні знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді; невпевнене практичне застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

E – оцінку «задовільно» (60-63 балів) виставляють за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення; за слабе застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

FХ – оцінку «незадовільно» (35-59 балів) виставляють за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань.

F– оцінку «незадовільно» (0-34 бали) виставляють, якщо студент зовсім не знає навчального матеріалу і не володіє ні його основними теоретичними положеннями, ні практичними навичками їхнього застосування.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1 Методичне забезпечення

1. Бадура-Скода Е. и П. Интерпретация Моцарта. Москва : Музыка, 1972. 373с.
2. Браудо И. Артикуляция (О произношении мелодии). Ленинград : Гос. Муз. Издательство, 1976. 197 с.
3. Брянская Ф. Формирование и развитие навыка игры с листа в первые годы обучения пианиста. Москва : Классика-XXI, 2005. 68 с.
4. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів: Логос, 2001. 222 с.
5. Голубовская Н. Искусство педализации. Ленинград : Музыка, 1985. 96 с.
6. Гофман Й. Фортепианная игра. Москва : Музгиз, 1961. 222 с.
7. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах. Тернопіль : Астон, 1998. 299 с.
8. Коган Г. Работа пианиста. Москва : Музгиз, 1969. 138 с.
9. Левицька Г. Основи сучасної педалізації. Львів : УНТЕЛ, 1997. 67 с.
10. Либерман Е.Я. Работа над фортепианной техникой. Москва : Икар - МП, 1990. 133 с.
11. Либерман Е. Творческая работа пианиста с авторским текстом. Москва : Музыка, 1988. 240 с.
12. Макаров В. Методика обучения игре на фортепиано в подготовительном отделении и начальной школе. Харьков, 1997. 120 с.
13. Мартинсен К. Индивидуальная фортепианная техника. Москва : Музыка, 1966. 218 с.
14. Милич Б. Воспитание ученика-пианиста в 3-4 классах ДМШ. Киев : Музична Україна, 1979. 63 с.
15. Милич Б. Воспитание ученика-пианиста в 5-7 классах ДМШ. Киев : Музична Україна, 1982. 85 с.
16. Молчанова Т.О. Мистецтво піаніста-концертмейстера. Львів : Аз-Арт, 2001. 216 с.
17. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. Москва : Гос. Муз. Издательство, 1961. 318 с.
18. Рощенко О.Г. Протиріччя «нелегкої» долі «Leichte Sonaten» (op. 49) в історії бетховенознавства. *Культура України: зб. наук. праць*. Харків : ХДАК, 2019. Вип. 63. с. 195-205.
19. Теория и методика обучения игре на фортепиано / под ред. А.Каузовой, А.Николаевой. Москва : Владос, 2001. 366 с.
20. Фергюсон Г. Фортеп'янное виконавство. Львів : Сполом, 2007. 223 с.
21. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Суми : Собор, 2002. 184 с.
22. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. Москва : Музыка, 1965. 728 с.

23. Шмидт-Шкловская А. О воспитании пианистических навыков. Ленинград : Музыка, 1985. 69 с.
24. Штепанова-Курцова И. Фортепианная техника. Методика и практика. Киев : Музична Україна, 1982. 159 с.
25. Щапов А. Фортепианная педагогика. Москва : Советская Россия, 1960. 172с.